

Reisebrev fra Little Bryn 2013

Kjære alle venner av Little Bryn! Her kommer en litt forsinket rapport fra turen Gro og jeg hadde til Gambia i mars. Som vanlig sto barna på Little Bryn og ventet på oss ved veikrysset mellom Barra og Essau. Det store Baobabtreet midt i krysset var kappet ned, og de digre stokkene fra den falne kjempen lå i en haug, nedstøvet av rød sand som passerende biler virvlet opp fra veien. Treet hadde nok tjent som landemerke i mange hundrede år for reisende til og fra Barra og Essau. Gro og jeg hadde ikke før kommet oss ut av bilen, før vi var omringet av elevene som hilste oss velkommen. Snart beveget vi oss mot Little Bryn, der det ventet en en varm velkomst med dans og trommemusikk. Også Gro og jeg måtte opp og svinge oss. Snart ville imidlertid rektor Sarjo vise oss hva som hadde blitt gjort på skolen siden sist. Kjøkkenhagen var blitt noe utvidet. I tillegg til å gi et tilskudd til skolemater på Little Bryn, gir salg av grønnsaker litt inntekt til skolen, omkring 1000 kr pr. år. Fire nye toaletter sto nesten ferdige, bare dørene og taket manglet. Myndighetene hadde kommet med pålegg om å ha flere toaletter og noen lekeapparater til barna. Dette har blitt ferdigstilt på vårparten, i tillegg til at det er byttet tak på det ene skolebygget og på kjøkkenet, så nå kan regntiden begynne.

I fjor inngikk vi et samarbeid med universitetet om å få utbedret komfyren på Little Bryn, og nå kunne stolte kokker vise frem resultatet. Komfyren har blitt langt mer effektiv i forhold til forbruk av brensel, og røyken forsvinner nå ut gjennom pipen og ikke ut i rommet. Dette gir en enorm helsegevinst for kokkene som står og lager mat der hver dag. Når de kommer hjem, står de imidlertid fortsatt på røykfylte kjøkken og lager mat til familien, som så mange andre kvinner i den tredje verden, og pådrar seg luftveissykdommer. Kanskje dette er noe vi kan fokusere mer på i fremtiden.

10 bærbare datamaskiner fant plass i koffertene våre, så lærerne på Little Bryn kunne få hver sin. På PC-ene hadde vi bl.a. installert programmer tilpasset førskolebarn slik at de kunne brukes av elevene på Little Bryn også. Vi avholdt datakurs for lærerne på førskolen. Også noen lærere fra barneskolen fikk være med. Vi fikk også de første forsøkene til Little Brynelever på PC-ene, og det føltes som inngangen til en ny æra å se de små barna leke seg med memory og andre spill. Sarjo kan fortelle at PC-ene har vært flittig i bruk siden, og elevene i Mamas klasse, de eldste på Little Bryn, skal ha blitt ordentlig drevne.

Det var interessant å følge undervisningen til lærerne. Det har skjedd en enorm utvikling de siste årene. Borte er de uendelige gjentakelsene av de engelske versene. I lese- og skriveopplæringen bruker de nå en metode hentet fra England. Den kalles Jolly Phonics og brukes til innlæring av bokstaver og bokstavlydene. I matematikken arbeides det ikke bare med telling, men også med mengdelære. Undervisningen har generelt blitt mer målrettet og har større innslag av elevdeltagelse. Ikke minst er lærerne opptatte av å øke sin kompetanse og lære seg nye metoder. Derfor fulgte de spent med da Gro hadde et undervisningsopplegg med elevene, med laminerte papirbamser i ulike farger som kunne brukes til ulike formål, som innlæring av farger og utvikling av tallbegrep.

Både på barneskolen og på Little Bryn delte vi ut brev fra Bryn og Hammerbakken. Iveren var stor etter å lese det som sto i brevene, men de trengte mye hjelp for å forstå innholdet. Før vi reiste hjem igjen, fikk vi med brev tilbake og som har blitt delt ut til elevene våre. Vi hadde selvfølgelig også med eventyrbøker. Såvel på Little Bryn som på barneskolen var de både imponerte og stolte, ikke minst fordi elever derfra også hadde bidratt med illustrasjoner.

Etter fem dager i landsbyen snudde vi nesen tilbake til hotellet på den andre siden av floden. Turen over Gambiafloden mellom Banjul og Little Bryn tar flere timer. Ikke fordi avstanden er spesielt lang, omkring 5 km er det fra den ene elvebredden til den andre, men bare det å komme ombord og vente på at fergen skal gå, kan fort ta noen timer. Når båten omsider starter sin tur over elven, snirkler den seg frem og tilbake mellom sandbankene i 2-3 knop. Ikke sjelden står fergen pga. motorhavari, og da er det bare de små båtene over elven som gjelder. Dette er 25-30 fot lange trebåter som kan frakte omkring 50 reisende av gangen, inkludert bagasje. Selve båtbilletten koster ikke stort. Desto dyrere er det imidlertid å komme av og på, fordi bagasje og passasjerer må bæres til og fra båtene, som ligger for anker ti- femten meter fra strandkanten. Her er det ikke fixed price, og etter lange og kaotiske forhandlinger med flere tilbydere av bæretjenesten, enes man omsider med en av dem om en pris. Noen ganger deles det ut slitne redningsvester om bord, og

når båten omsider er fylt til randen med passasjerer, kan ferden begynne - hvis påhengsmotoren starter.

Heldigvis hadde vi ingen problemer med fergen da vi skulle til Little Bryn, med blytunge kofferter, fylt med PC-er og bøker. Da vi skulle tilbake etter å ha tilbrakt nesten en uke i landsbyen, hadde imidlertid fergen strandet på en sandbanke få meter fra terminalen, fullastet med passasjerer, husdyr og tungtransport. Det ville ta timer å få den løs. Så hadde vi ikke annet valg enn å begi oss ut på et eventyr med en av de små båtene. Heldigvis møtte vi Sana, en av lærerne på Little Bryn, som hjalp oss med forhandlingene. Da vi omsider hadde blitt båret ombord i en båt på skuldrene til en av «gutta på stranda», viste det seg imidlertid at den ikke var særlig sjødyktig. Hauger med rustne spiker dørken vitnet om iherdige forsøk på reparasjoner. Etter en halv times venting ble vi derfor båret over i en annen farkost som ga et bedre inntrykk. Nok en halvtime senere var båten fylt opp og arbeidet med å få motoren i gang kunne starte. Foruten båtføreren, besto besetningen ombord av dreggmannskap, en som tok i mot betaling for billetter og to som øste under overfarten. Turen over gikk uten videre dramatisk, men da vi skulle gjøre opp på den andre siden, viste det seg at betaling til båtføreren ikke var inkludert i verken billett- eller bærepris.

I de senere årene har gambiske myndigheter forsøkt å rydde opp i forhold til skoler og førskoler i landet. Det er mange private aktører, både fra inn- og utland, og ikke alle er like seriøse. Mange skoler er ikke registrerte, og for å være på den sikre siden gikk vi til registreringskontoret for å forsikre oss at alt var i orden i forhold til Little Bryn. Der husket de Little Bryn og kunne forsikre oss om at førskolen var registret. Da de hadde reist rundt for å kontrollere skolene i landet, hadde de blitt overrasket over å finne en så veldrevet førskole på nordsiden av Gambiafloden. Little Bryn har markert seg som en seriøs aktør i forhold til såvel bygningsmasse som kvalitet på undervisningen. Mange skoler og førskoler har imidlertid myndighetene måttet stenge, enten fordi de ikke har holdt god nok faglig kvalitet, eller de har ligget ved myggbefengte sumpområder eller ligget ved buskas der det er stor risiko for å møte giftige slanger. Utearealet på Little Bryn blir derfor holdt rent og ryddig for å holde slanger og mygg unna.

Turen gikk også innom ministeriet for læreplanutvikling. Bl.a. ønsker vi at Little Bryn skal bli forsøksskole forhold til lese- og skriveopplæring på morsmål. Vi har også inngått et samarbeid med ministeriet for å få distribuert klassesett med eventyrbøker til skolene i Gambia sammen med en med en lærerveiledning. Boken må da trykkes opp på nytt, og eventyrene skal stå på mandinka, wolof og engelsk. Det arbeides fortsatt med finansieringen, men det ser ut til at i hvert fall Lions ønsker å bidra med en betydelig sum penger. Kanskje vil også et av de største gambiske mobilselskapene være med på spleiselaget.

Vi hadde besørget en del skrivebøker og diverse annet skolemateriell, som jeg hadde med til Little Bryn da jeg noen dager senere dro tilbake for å avholde foreldremøte. Gro ble igjen på hotellsiden. Det ble et fruktbart foreldremøte. Et nytt skolestyre ble nedsatt, bestående av rektor, en lærerrepresentant og to foreldre. I tillegg ville de prøve å få med representant fra landsbyens utviklingskomité og kanskje også høvdingen. Et viktig tema jeg tok opp, var skolens økonomi. Utgiftene til skolen er økende. Når kvaliteten heves, innebærer det også at man må bruke mer penger på skolemateriell. Ikke minst begynner behovet for å få lagt inn strøm å melde seg. Det har også kommet nye skatter og lønningene burde økes. Little Bryn har så langt ikke krevd foreldrebetaling, men nå bestemte foreldrene at de ville betale litt i skolepenger, 50 dalasis i terminen, som tilsvarer omtrent 25 kr. pr. år for hvert barn. Sarjo har også fått omkring 30 tidligere Little Brynelever, som nå er voksne, til å bidra med et lite månedlig beløp. Totalt klarer nå Little Bryn å skaffe ca 5000 kr. pr. år av et totalbudsjett på omkring 100 000 kr.

Til slutt vil jeg benytte anledningen til å takke alle dere som støtter Little Bryn. Takk til elevene våre på Bryn og Hammerbakken som gjør en fantastisk innsats for å tjene penger til førskolen, og også en stor takk til alle dere som betaler elevene for arbeidet de utfører, eller som på annet vis bidrar til opprettholdelsen og utviklingen av Little Bryn.

Med vennlig hilsen
Helge Bock, prosjektleder